

toneel

Gaston Martens.

Op 10 mei 1967 overleed onze bekende toneelschrijver Gaston Martens. Op 24 april was hij 84 geworden. De jongere toneelamateurs hebben wel eens de neiging het werk van Gaston Martens te onderschatten, omdat de schrijver uit de Leiestreek bij voorkeur volkse types op de scène zet, een taal vol populaire uitdrukkingen en pittige gezegden gebruikt en de gemeenten uit het Leieland als decor neemt.

Dit is onbillijk ten opzichte van de toneelstukken die Gaston Martens, met een waarachtige feeling voor datgene wat teater heet, ons heeft nagelaten. Dat zijn werken - Paradijsvogels, Het Dorp der Mirakelen, Parochievrijers - in 34 talen werden gepubliceerd en... gespeeld, dat hij zowel te Parijs als te New York sukses oogstte, bewijst immers dat Gaston Martens méér was dan een „heimatschrijver”, dat zijn eenvoudige, maar warm-menselijke probleemstelling een ruimer publiek kon aanspreken en dat zijn Vlaams koloriet en populaire humor, buiten onze grenzen, als kenmerkend werden beschouwd en een bepaalde aantrekkingskracht uitoefenden.

Vergeeten we bovendien niet dat de Fransen van zijn „Paradijsvogels” een film draaiden, waarin niemand minder dan Fernandel en Raimu de hoofdrollen vertolkten. Gaston Martens was een prachtmens, een echte gentleman. Hoofs met iedereen kende ook de meest eenvoudige dorping „meneer Gaston” uit het „Klaverkevier” te Deurleaan-de-Leie. Nog tijdens zijn leven heeft Gaston Martens gevraagd om op zijn graf een Uilenspiegel te plaatsen, echter met zijn aangezicht en met het volgend onderschrift: „Zijn kunst was Vlaams”.

Claus in Parijs.

Met „Thyestes”, de Seneca-bewerking van Hugo Claus, is „Toneel Vandaag”, in het Nederlands, naar Parijs getrokken. Ter gelegenheid van het internationaal Teaterfestival in het Théâtre des Nations (momenteel onder de leiding van Jean-Louis Barrault) is

Thyestes als nummer drie aan de beurt gekomen. Na de Westduitsers met de Prins van Homburg en de Engelsen met Benjamin Britten's Midzomernachtdroom.

Volgens Staf Knop, die de voorstelling bijwoonde, is „Thyestes” door het Parijse publiek met gemengde gevoelens onthaald. Niettemin merkt Knop terecht op dat zulk schokstuk noodzakelijk is om, in het buitenland, interesse te wekken voor 't Vlaams toneel (Vlaams wat de auteur en de regie betreft en algemeen-Nederlands, wanneer men de bezetting bekijkt waarin Ton Lutz en Hetty Verhoogt voor de Noordnederlandse noot zorgden).

De Parijse kritiek is doorgaans gunstig geweest voor de Claus-versie van „Thyestes”. Met af en toe de nadruk op de sensationele en minder appetijtelijke kant van het drama. Zo melde France-Soir dat de Vlaamse voorstelling de dames - waarvan verschillende de zaal voortijdig verlieten heeft doen bibberen.

Herman Teirlinck.

De grote toneelman die Herman Teirlinck is geweest werd te Gent op twee fronten herdacht. De KNS-troep bracht, onder regie van Frans Roggen, „De Vertraagde Film” en in het Kelderteater-Arca stond de „Ekster op de Galg” onder leiding van Roger De Wilde. De twee regisseurs hebben door een knappe montering, in de richting van het door Teirlinck aangekleefde expressionisme, niet kunnen verbergen dat de toneeltaal van Teirlinck over het algemeen aan de zwakke en eerder ouderwetse kant bleef.

De Gruyter-Prijs.

Voor de derde maal werd de Dr. De Gruyter-Prijs toegekend. Deze prijs, een lovenswaardig initiatief van de Vlaamse Toeristenbond (VTB), wordt toegekend door de toneelrecensenten van alle Vlaamse kranten. Dit gebeurt om de twee jaar. Het was Hilde Uitterlinden van de Antwerpse KNS die gelauwerd werd voor haar interpretatie van Maggie in „Na de Zondeval” van Arthur Miller.

J. D'Haese